

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 63.437/3

van 8 juni 2018

over

een voorontwerp van decreet van de Duitstalige Gemeenschap
‘über die individuelle und öffentliche elektronische
Kommunikation der Behörden des deutschen Sprachgebiets’

Op 3 mei 2018 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister-president van de Duitstalige Gemeenschap verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van de Duitstalige Gemeenschap ‘über die individuelle und öffentliche elektronische Kommunikation der Behörden des deutschen Sprachgebiets’.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 29 mei 2018. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Jeroen VAN NIEUWENHOVE en Koen MUYLLE, staatsraden, en Astrid TRUYENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Tim CORTHAUT, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 8 juni 2018.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het voor advies voorgelegde voorontwerp van decreet van de Duitstalige Gemeenschap strekt er vooreerst toe een algemeen kader in te voeren voor de niet-openbare elektronische communicatie tussen de burger en de overheden van het Duitse taalgebied.

Zo wordt de rechtskracht van elektronische mededelingen geregeld (artikel 3). Het uitgangspunt daarbij is dat elektronische mededelingen rechtsgeldig zijn, voor zover aan de voorwaarden bepaald in het aan te nemen decreet is voldaan. Vervolgens worden een aantal minimumeisen vastgesteld waaraan een elektronische mededeling moet voldoen opdat ze met een papieren document zou worden gelijkgesteld (artikelen 4 tot 12). De Regering van de Duitstalige Gemeenschap (hierna: de regering) wordt gemachtigd om nog andere minimumeisen te bepalen waaraan een elektronische mededeling moet voldoen (artikel 13).

Tevens wordt elektronische correspondentie tussen de overheid en de burger mogelijk gemaakt, op voorwaarde dat beiden daarmee instemmen (artikelen 14 tot 16). De overheid moet alle noodzakelijke maatregelen nemen om de veiligheid, vertrouwelijkheid en traceerbaarheid van de correspondentie te garanderen (artikel 17).

Vervolgens strekt het voorontwerp ertoe om, ter gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2016/2102 van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2016 ‘inzake de toegankelijkheid van de websites en de mobiele applicaties van overheidsinstanties’ (artikel 18), de openbare elektronische communicatie van de overheid te regelen (artikelen 19 tot 25).

Ten slotte omvat het voorontwerp een aantal wijzigings-, opheffings-, en overgangsbepalingen (artikelen 26 tot 30). Het aan te nemen decreet treedt in werking op 1 januari 2019, met uitzondering van de artikelen 18 tot 25, 27 en 30 ervan die, gelet op de omzettingstermijn voor richtlijn (EU) 2016/2102,² in werking treden op 1 september 2018 (artikel 31).

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

² Lidstaten moeten de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking doen treden om uiterlijk op 23 september 2018 aan deze richtlijn te voldoen (artikel 12, lid 1, van richtlijn (EU) 2016/2102).

ALGEMENE OPMERKINGEN

3. Uit artikel 3, § 1, van het voorontwerp vloeit voort dat de rechtskracht van een mededeling niet kan worden aangevochten op de grond dat het om een elektronische mededeling gaat, voor zover aan de voorwaarden gesteld in het aan te nemen decreet is voldaan.

Het is evenwel niet vanzelfsprekend om op nauwkeurige wijze te bepalen wat die voorwaarden zijn. Het lijkt alvast niet alleen te gaan om de in de artikelen 4 tot 12 vastgestelde minimumeisen of om de minimumeisen die de regering bepaalt op grond van artikel 13 van het voorontwerp. In de memorie van toelichting wordt immers bevestigd dat ook de vereisten inzake “de toestemming van de betrokken overheden en gebruikers” die in afdeling 2 (‘Elektronische correspondentie’) van hoofdstuk 2 van het voorontwerp zijn vervat, daartoe behoren. In die afdeling wordt evenwel in sommige gevallen gewag gemaakt van “mededelingen”,³ terwijl andere bepalingen het hebben over het elektronisch verzenden van een akte (artikel 14), over het elektronisch communiceren met de overheid (artikel 14) of met de gebruiker (artikel 16, § 1), of over de correspondentie tussen gebruiker en overheid (opschrift van artikel 16), zodat niet altijd duidelijk is dat met die bepalingen mede de voorwaarden worden bepaald die moeten zijn vervuld opdat rechtskracht van een mededeling niet kan worden aangevochten. Dit moet worden verduidelijkt.

4. Daarbij komt nog dat een aantal voorwaarden van verschillende aard door elkaar worden gehaspeld. Vooreerst zijn er de minimumeisen bepaald in de artikelen 4 tot 12 van het voorontwerp, desgevallend aangevuld met die bepaald door de regering (artikel 13), die moeten vervuld zijn opdat, overeenkomstig artikel 3, § 2, eerste lid, van het voorontwerp, een wettelijk, decretaal of reglementair voorgeschreven vormvereiste voor een mededeling wordt geacht via elektronische weg vervuld te zijn. Vervolgens zijn er voorwaarden die betrekking hebben op de technieken die voor elektronische mededelingen gebruikt kunnen worden (artikel 3, § 2, tweede lid)⁴ en de door de overheid te nemen technische maatregelen (artikel 17). Ten slotte zijn er de voorwaarden met betrekking tot de toestemming van de betrokken overheden en gebruikers (artikelen 14 tot 16).

Het ontwerp zou aan duidelijkheid winnen door de voorwaarden naargelang de aard ervan te groeperen.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 1

5. Naar luid van artikel 1 van het voorontwerp gelden de verwijzingen naar personen in het aan te nemen decreet voor alle geslachten.

³ Zie artikelen 15 en 16, § 2, eerste lid, van het voorontwerp.

⁴ Al is de draagwijdte van die bepaling niet helemaal duidelijk: zie opmerking 7.

Het begrip “personen” is evenwel niet van die aard dat erdoor de indruk zou kunnen worden gewekt dat hiermee enkel personen van het ene of het andere geslacht zouden worden bedoeld. Bovendien wordt in het voorontwerp meestal gewag gemaakt van “personen met ondersteuningsbehoefte”,⁵ begrip dat in artikel 2, 11°, van het voorontwerp op zodanige wijze wordt omschreven dat het zowel personen van het mannelijke als van het vrouwelijke geslacht omvat.

Weliswaar wordt in het voorontwerp in een beperkt aantal bepalingen het woord “hij” gebruikt,⁶ maar ook hier kan er geen twijfel over bestaan dat die bepalingen op personen van beider kunne van toepassing zijn.

Artikel 1 van het voorontwerp is derhalve overbodig. Meer nog, uit het gegeven dat in het aan te nemen decreet zou worden bepaald dat de verwijzing naar personen geslachtsneutraal moet worden begrepen, zou kunnen worden afgeleid dat in andere decreten van de Duitstalige Gemeenschap, waarin geen gelijkaardig bepaling voorkomt, dit niet het geval zou zijn. Dat is allicht niet de bedoeling van de stellers van het voorontwerp.

Artikel 1 van het voorontwerp kan dan ook beter worden weggelaten.

Artikel 2

6. In artikel 2, 1°, van het voorontwerp wordt in een definitie voorzien van de overheden waarop de ontworpen regeling van toepassing is, waaronder “de gemeenten, openbare centra voor maatschappelijk welzijn en overige territoriale entiteiten van het Duitse taalgebied” (artikel 2, 1°, c), van het voorontwerp).

Te dien aanzien moet worden opgemerkt dat de decreetgever slechts bevoegd is om voorschriften vast te stellen ten aanzien van de overheden die onder de bevoegdheid van de Duitstalige Gemeenschap vallen.⁷ In zoverre in het voorontwerp regels worden gesteld die van toepassing zijn op de gemeenten op het grondgebied van de Duitstalige Gemeenschap, kunnen die dan ook slechts gelden voor aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de Duitstalige Gemeenschap behoren, en dus niet voor het geval dat die gemeenten, in het kader van het medebewind, optreden in aangelegenheden die tot de bevoegdheid van het Waalse Gewest of van de federale overheid behoren.

⁵ Zie de artikelen 2, 11°, 19, tweede lid, 2°, en 21, tweede lid, 2°, van het voorontwerp. Enkel in de artikelen 1 en 19, derde lid, 7°, van het voorontwerp wordt gewag gemaakt van “personen”.

⁶ De artikelen 12, § 2, en 17, tweede lid, van het voorontwerp.

⁷ Vergelijk ten aanzien van de federale overheid: adv.RvS 63.288/4 van 30 april 2018 over een voorontwerp van wet ‘inzake de toegankelijkheid van de websites en mobiele applicaties van overheidsinstanties’, opmerking 1 bij artikel 3.

Artikel 3

7. Naar luid van artikel 3, § 2, tweede lid, van het voorontwerp bepaalt de overheid één of meer technieken die voor elektronische mededelingen gebruikt kunnen worden, voor zover de vereisten objectief, transparant, evenredig en niet-discriminerend zijn.

Het is de Raad van State niet duidelijk welke vereisten worden bedoeld. In de memorie van toelichting wordt hieromtrent het volgende uiteengezet:

“Onverminderd de bij decreet gestelde minimumeisen biedt het tweede lid de overheden vrijheid bij het bepalen van de procedure die voor elektronische mededelingen moet worden gevolgd *en bij het gelijkstellen van de vormvereisten*. Belangrijk daarbij is dat de vereisten enerzijds objectief, transparant, evenredig en niet-discriminerend zijn en dat anderzijds rekening wordt gehouden met de concrete omstandigheden waarin de vormvereiste werd ingevoerd.”

Dat blijkt evenwel niet uit de tekst van die bepaling. Zo wordt in de eerste zin van die bepaling gewag gemaakt van “vereisten”, in plaats van vormvereisten. Er wordt eveneens niet bepaald dat de overheid, naast de minimumeisen bepaald in de artikelen 4 tot 13 van het voorontwerp, in bijkomende vormvereisten kan voorzien, of dat zij daarbij de voormelde minimumeisen in acht moet nemen. Er zou eventueel kunnen worden aangenomen dat de keuze voor een of meer technieken die voor elektronische mededelingen gebruikt kunnen worden, een vormvereiste inhoudt,⁸ maar dat zou impliceren dat het begrip “vormvereisten” in artikel 3, § 2, van het voorontwerp twee verschillende ladingen dekt, namelijk de wettelijk, decretaal of reglementair voorgeschreven vormvereisten, zoals het gebruik van een handtekening, een zegel of een stempel (eerste lid), en de techniek die voor een elektronische mededeling gebruikt kan worden (tweede lid, eerste zin⁹).

De vraag rijst of het niet veeleer de bedoeling is dat de gekozen techniek die voor elektronische mededelingen gebruikt kan worden, objectief, transparant, evenredig en niet-discriminerend moet zijn,¹⁰ of nog, dat de overheid een techniek moet kiezen zodat de wettelijk, decretaal of reglementair voorgeschreven vormvereisten voor de niet-elektronische tegenhanger ervan, overeenkomstig het eerste lid van die bepaling vervuld zijn via elektronische weg.

Artikel 3, § 2, tweede lid, van het voorontwerp moet worden herbekeken in het licht van het voorgaande.

Artikel 4

8. In artikel 4 van het voorontwerp wordt gewag gemaakt van “[b]ehoorlijk ingevulde, *geldig verklaarde* en overgezonden elektronische formulieren”.

⁸ In welk geval er zou moeten worden geschreven: “voor zover de vormvereisten die eruit voortvloeien, ...”.

⁹ In de tweede zin van die bepaling lijkt met “vormvereisten” dan weer te worden verwezen naar de wettelijk, decretaal of reglementair voorgeschreven vormvereisten.

¹⁰ In welk geval er zou moeten worden geschreven: “voor zover die technieken ...”.

Het is evenwel onduidelijk wat wordt bedoeld met “geldig verklaarde” elektronische formulieren. Door wie moeten de formulieren in kwestie geldig worden verklaard opdat de elektronische mededeling met een papieren document kan worden gelijkgesteld? Door de overheid die de formulieren opstelt? Worden de formulieren geldig verklaard na ontvangst ervan of wordt bedoeld dat een elektronisch standaardformulier wordt gebruikt?

Tenzij er iets specifiek mee wordt bedoeld, in welk geval dit moet worden verduidelijkt, moeten de woorden “geldig verklaarde” dan ook worden weggelaten.

Artikel 7

9.1. In artikel 6, 1°, van het voorontwerp wordt bepaald dat in het kader van een elektronische mededeling aan de vereiste van een handtekening of paraaf voor de validatie van een formulier of van een document is voldaan “door gebruik te maken van een *gekwalficeerde* elektronische handtekening”.

De Raad van State heeft recentelijk opgemerkt dat “[u]it de combinatie van artikel XII.25, § 3, van het Wetboek van economisch recht en artikel 25, lid 2, van verordening (EU) nr. 2014/910, kan worden afgeleid dat een gekwalificeerd elektronisch zegel gelijk kan worden gesteld met een handgeschreven handtekening van de persoon die de rechtspersoon vertegenwoordigt of met diens gekwalificeerde elektronische handtekening. Wanneer derhalve de term ‘gekwalficeerde elektronische handtekening’ wordt gebruikt, impliceert dit in beginsel dat dergelijke omschrijving tevens het overeenstemmend gekwalificeerd elektronisch zegel omvat”.¹¹

Strikt genomen is de afzonderlijke vermelding van het gekwalificeerde elektronisch zegel in artikel 7, 1°, van het voorontwerp dan ook overbodig: “een elektronische handtekening overeenkomstig artikel 5 ([lees: 6]”,¹² waarvan gewag wordt gemaakt in artikel 7, 2°, van het voorontwerp omvat immers reeds het gekwalificeerd elektronisch zegel.

9.2. In artikel 7, 2°, van het voorontwerp moet worden verwezen naar artikel 6 (in plaats van naar “artikel 5”) van het voorontwerp, vermits in die bepaling de elektronische handtekening wordt geregeld.

Artikel 12

10.1. In artikel 12, § 1, eerste lid, van het voorontwerp wordt bepaald dat een formulier als behoorlijk ingediend geldt als het onder meer “met inachtneming van de in hoofdstuk 3 gestelde voorwaarden” aan de bevoegde overheid werd overgezonden.

¹¹ Zie adv.RvS 63.330/1 van 25 mei 2018 over een voorontwerp van wet ‘tot harmonisatie van de begrippen elektronische handtekening en duurzame gegevensdrager en tot opheffing van de belemmeringen voor het sluiten van overeenkomsten langs elektronische weg’, opmerking 4.

¹² Zie opmerking 9.2.

In hoofdstuk 3 van het voorontwerp, waarnaar aldus wordt verwezen, wordt evenwel de toegankelijkheid van websites en mobiele applicaties van de overheden van de Duitstalige Gemeenschap geregeld, niet de verzending van formulieren aan die overheden.

De draagwijdte van die verwijzing naar hoofdstuk 3 is derhalve niet duidelijk. De vraag rijst of niet veeleer naar hoofdstuk 2 van het aan te nemen decreet moet worden verwezen.

10.2. In artikel 12, § 2, eerste lid, van het voorontwerp wordt bepaald dat de overheid het recht heeft om, indien nodig en voor de besluitvorming, van de gebruiker te eisen dat hij het originele stuk in papiervorm verzendt.

Dat recht moet evenwel worden genuanceerd, aangezien het enkel kan gelden voor documenten waarvan nog effectief een papieren origineel bestaat. Gelet op het feit dat steeds meer overeenkomsten en documenten rechtsgeldig kunnen worden bewaard op een duurzame gegevensdrager,¹³ kan dit niet langer worden vermoed.

Eventueel zou wel kunnen worden vereist dat een afdruk van de originele gegevens moet worden nagestuurd, als spiegelbeeld van de mogelijkheid die in artikel 12, § 2, tweede lid, van het voorontwerp wordt geboden om een elektronische kopie van een papieren stuk te bezorgen.

Artikel 13

11. In artikel 13 van het voorontwerp wordt de regering gemachtigd om nog andere minimumeisen te bepalen waaraan een elektronische mededeling moet voldoen om in aanmerking te komen voor een gelijkstelling vermeld in artikel 3, § 2, van het voorontwerp.

Om bestaanbaar te zijn met de bevoegdheidverdelende regels, moet die machtiging evenwel aldus worden gelezen dat de regering, bij het bepalen van die bijkomende minimumeisen, geen afbreuk mag doen aan de voorschriften die de federale overheid heeft vastgesteld met betrekking tot elektronische communicatie en elektronische vertrouwensdiensten, al dan niet ter uitvoering van verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 ‘betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van richtlijn 1999/93/EG’.¹⁴

¹³ Zie bijvoorbeeld het voorontwerp van wet ‘tot harmonisatie van de begrippen elektronische handtekening en duurzame gegevensdrager en tot opheffing van de belemmeringen voor het sluiten van overeenkomsten langs elektronische weg’, waarover de Raad van State, afdeling Wetgeving, het voormelde advies 63.330/1 van 25 mei 2018 heeft gegeven, en het ontwerp van koninklijk besluit ‘tot harmonisatie van de begrippen elektronische handtekening en duurzame gegevensdrager’, waarover de Raad van State advies 63.331/1 van 4 juni 2018 heeft gegeven.

¹⁴ Zie inzonderheid de wet van 18 juli 2017 ‘inzake elektronische identificatie’ en titel 2 van boek XII van het Wetboek van economisch recht.

Artikel 14

12. In artikel 14 van het voorontwerp wordt bepaald dat een gebruiker in beginsel niet ertoe verplicht kan worden elektronisch te communiceren met een overheid.

Die bepaling lijkt te overlappen met artikel 16, § 2, eerste lid, van het voorontwerp, naar luid waarvan eenzijdige en wederzijdse verzending van mededelingen tussen een gebruiker en een overheid via elektronische weg, en derhalve de correspondentie tussen die gebruiker en de overheid in kwestie,¹⁵ alleen rechtsgeldig is indien de gebruiker vooraf uitdrukkelijk toestemming heeft gegeven om dat communicatiemiddel te gebruiken. Die toestemming impliceert dat de elektronische communicatie in hoofde van de gebruiker vrijwillig gebeurt.

Artikel 16 van het voorontwerp lijkt in een gedetailleerdere regeling van de vereiste toestemming van de gebruiker te voorzien. Behoudens indien de toestemming bedoeld in artikel 16 van het voorontwerp verschilt van de instemming die in artikel 14 van het voorontwerp wordt vereist, kan laatstvermelde bepaling beter worden weggelaten.¹⁶

Artikel 17

13. De in artikel 17, tweede lid, van het voorontwerp vervatte regeling strekt ertoe in een afwijking te voorzien van het in artikel 16, § 2, van het voorontwerp vervatte beginsel dat mits toestemming van de gebruiker mededelingen tussen hem en de overheid via elektronische weg plaatsvinden. Ze houdt geen verband met de in artikel 17, eerste lid, van het voorontwerp vermelde maatregelen.

Bijgevolg kan het tweede lid van artikel 17 van het voorontwerp beter worden opgenomen als een nieuw lid in artikel 16, § 2, van het voorontwerp, waarbij dan zal moeten worden verwezen naar “de toestemming vermeld in het eerste lid”.

Artikel 19

14.1. Het eerste lid van artikel 19 van het voorontwerp, waarin louter wordt beschreven welke regels hoofdstuk 3 van het voorontwerp bevat, heeft geen normatieve draagwijdte en kan dan ook beter worden weggelaten.

14.2. In artikel 19, tweede lid, 2°, van het voorontwerp moet worden verwezen naar “de in artikel 2, 1°, d), vermelde instellingen” (in plaats van naar “de in artikel 1, 1°, d), vermelde

¹⁵ Zie ook het opschrift bij artikel 16 van het voorontwerp.

¹⁶ In artikel 16, § 2, van het voorontwerp zou dan wel het voorbehoud dat in de inleidende zin van artikel 14 voorkomt (“Onverminderd andersluidende wettelijke, decretale of reglementaire bepalingen”) moeten worden overgenomen. In het ontworpen artikel 36 van het decreet van de Duitstalige Gemeenschap van 13 december 2016 ‘zur Schaffung einer Dienststelle der Deutschsprachigen Gemeinschaft für selbstbestimmtes Leben’ (artikel 28 van het voorontwerp) moet de verwijzing naar artikel 14 van het aan te nemen decreet worden aangepast.

instellingen”), vermits in die bepaling wordt omschreven welke instellingen mede onder het begrip “overheid” worden verstaan.

Artikel 22

15.1. Met het oog op een volledige omzetting van artikel 6, lid 1, van richtlijn (EU) 2016/2102 moeten in artikel 22, § 2, van het voorontwerp de woorden “, waarvan de referenties in overeenstemming met verordening (EU) nr. 1025/2012 door de Commissie bekendgemaakt zijn in het Publicatieblad van de Europese Unie,” worden ingevoegd tussen de woorden “of delen daarvan” en het woord “vermoed”.¹⁷

15.2. In artikel 22, § 3, van het voorontwerp wordt, ter omzetting van artikel 6, lid 3, van richtlijn (EU) 2016/2102, bepaald dat indien geen referenties van geharmoniseerde normen zijn bekendgemaakt, de content van websites en van mobiele applicaties die voldoen aan de eisen van Europese norm EN 301 549 V1.1.2 (2015-04), of delen ervan, vermoed worden conform te zijn met de in artikel 20 van het aan te nemen decreet vermelde toegankelijkheidseisen.

De Europese Commissie wordt in artikel 6, lid 4, van richtlijn (EU) 2016/2102 evenwel gemachtigd om “om lid 3 van dit artikel te wijzigen door de referentie naar Europese norm EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) bij te werken, teneinde te verwijzen naar een recentere versie van die norm, of naar een Europese norm die hem vervangt”.

Om te vermijden dat de tekst van artikel 22, § 3, van het aan te nemen decreet telkens moet worden gewijzigd wanneer de Europese Commissie van die mogelijkheid gebruik maakt, wordt in die bepaling best een lid toegevoegd dat luidt als volgt:

“Indien de Europese Commissie overeenkomstig artikel 6, lid 4, van de EU-richtlijn een geactualiseerde norm vaststelt moet de verwijzing naar de Europese norm EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) worden gelezen als een verwijzing naar de geactualiseerde norm.”

15.3. Het gegeven dat richtlijn (EU) 2016/2102 expliciet het gebruik van een bepaalde technische norm voorschrijft, neemt niet weg dat die norm in overeenstemming met artikel 190 van de Grondwet moet worden bekendgemaakt.

15.3.1 In het verleden heeft de Raad van State al herhaaldelijk gewezen op het probleem dat technische normen waarnaar wordt verwezen in wet- en regelgeving, niet in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt, dat ze niet in het Duits zijn gesteld of vertaald en dat ze in de regel enkel beschikbaar zouden zijn tegen een bepaalde vergoeding.

15.3.2 Het knelpunt van de ontbrekende bekendmaking van technische normen waarnaar in Belgische rechtsregels wordt verwezen, zou op een horizontale manier moeten worden onderzocht en opgelost. Mochten er voor het oplossen hiervan bijzondere redenen zijn om bij wet af te wijken van de gebruikelijke bekendmaking in het Belgisch Staatsblad, dan zal erop moeten worden toegezien dat deze bekendmaking beantwoordt aan de essentiële randvoorwaarden op het

¹⁷ Zie adv.RvS 63.288/4 van 30 april 2018 over een voorontwerp van wet ‘inzake de toegankelijkheid van de websites en mobiele applicaties van overheidsinstanties’, opmerking 1 bij artikel 5.

gebied van toegankelijkheid en kenbaarheid van een officiële bekendmaking.¹⁸ Essentieel hierbij is de beschikbaarheid van een Duitse versie van de betrokken normen. Daarnaast mag, indien voor het consulteren van de voornoemde normen een vergoeding wordt gevraagd, het bedrag ervan de toegankelijkheid van die normen niet op onevenredige wijze belemmeren.

15.3.3 Zolang er geen dergelijke wettelijke regeling is tot stand gekomen, wordt in de ontworpen regeling verwezen naar een norm die niet in overeenstemming met artikel 190 van de Grondwet is bekendgemaakt en die bijgevolg niet tegenwerpbaar is.

Artikelen 23 en 24

16.1. Naar luid van artikel 23, vierde lid, van het voorontwerp stelt de overheid de toegankelijkheidsverklaring die zij verstrekt, op aan de hand van de modelverklaring die op grond van richtlijn (EU) 2016/2102 wordt vastgelegd.

Artikel 7, lid 2, van die richtlijn bepaalt dienaangaande dat de Europese Commissie uitvoeringshandelingen vaststelt die voorzien in een modelverklaring inzake toegankelijkheid. Er is onduidelijkheid over de aard van de uitvoeringshandelingen die de Europese Commissie op basis van die bepaling nog moet nemen. Indien het om een richtlijn zou gaan, lijkt, aangezien de geadresseerden van die maatregelen overheden zijn, niets zich ertegen te verzetten dat overheden worden opgedragen om de toegankelijkheidsverklaring op te stellen aan de hand van de in artikel 7 van de richtlijn bedoelde modeltoegankelijkheidsverklaring, ook al zou die uitvoeringshandeling niet verder in de interne rechtsorde worden omgezet.

Dat neemt niet weg dat een dergelijke omzetting in voorkomend geval de rechtszekerheid ten goede zou komen.

16.2. Hetzelfde geldt voor de methodiek voor het toezicht op de mate waarin de betrokken websites en mobiele applicaties voldoen aan de in artikel 4 van richtlijn (EU) 2016/2102 omschreven toegankelijkheidseisen, die door de Europese Commissie op basis van artikel 8, lid 2, van die richtlijn wordt bepaald en waarnaar in artikel 24 van het voorontwerp wordt verwezen.

Artikel 28

17. In het ontworpen artikel 36 van het decreet van 13 december 2016 ‘zur Schaffung einer Dienststelle der Deutschsprachigen Gemeinschaft für selbstbestimmtes Leben’ wordt bepaald dat, in afwijking van artikel 14 van het aan te nemen decreet,¹⁹ de dienst van de Duitstalige Gemeenschap voor zelfbeschikkend leven de dienstverrichters, zijnde diensten en

¹⁸ Zie in dat verband overigens de gids bestemd voor regelgevende overheden, opgesteld door de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie, aangaande het verwijzen naar normen in technische regelgeving, beschikbaar op <https://economie.fgov.be/nl/publicaties/verwijzen-naar-normen>.

¹⁹ Maar zie opmerking 12.

instellingen die ondersteuning verstrekken bij bepaalde categorieën van natuurlijke personen,²⁰ kunnen verplichten elektronisch met hem te communiceren.

Op die wijze wordt een verschil in behandeling gecreëerd tussen, enerzijds, de dienstverrichters, die verplicht kunnen worden elektronisch te communiceren met een overheid van de Duitstalige Gemeenschap en, anderzijds, andere gebruikers die niet verplicht kunnen worden elektronisch te communiceren met een overheid.

Er moet, in het licht van het grondwettelijke beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, kunnen worden verantwoord waarom in dit specifieke geval, in afwijking van artikel 14 van het aan te nemen decreet, de elektronische communicatie verplicht wordt gemaakt.

Bovendien moet worden verduidelijkt of die verplichting geldt onverminderd artikel 17, tweede lid, van het aan te nemen decreet, dat bij technische problemen toch andere communicatievormen toestaat.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Astrid TRUYENS

Jo BAERT

²⁰ Zie artikel 3, 5°, van het decreet van 13 december 2016.